

## Melchior Augustinussøns Annaler. (1670—1705).

I Uddrag ved **L. Daas**.

I det store kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn findes et Haandskrift, der i sin Tid har tilhørt Biskop J. E. Gunnerus, og som har Titelen „Huus-Cancellie“. Det indeholder forskjellige Optegnelser til Samtidens Historie, først Beretninger om Kongehuset, dernæst en sammenhængende og ret værdifuld Fremstilling af Krigsbegivenhederne i det nordenfjeldske Norge i Christian V.s Tid; dette Afsnit har jeg allerede for mange Aar siden ladet trykke i (norsk) Militært Tidsskrift 3 R. VII. (1862). Endvidere findes Afskrifter af Forordninger, udgivne i Forfatterens Tid, dernæst dennes egne udførlige Personalier og, hvad der optager den største Deel af Haandskriftet, en *Krønike*, betitlet „Æres Anfang og Livs Udgang“, væsentlig af personalhistorisk Indhold, dog ogsaa medtagende forskjellige indtrufne Begivenheder og desuden en stadig Omtale af Aarets mere eller mindre heldige Vext og andre Ting af økonomisk Interesse. I Regelen indskrænker Forf. sig til nordenfjeldske Personer og Hændelser, men streifer dog af og til ogsaa udenfor denne Landsdeels Grændser. Han gjør Indtrykket af at være en meget hæderlig, sandhedskjærlig og nøiagtig Mand.

Ved her at udgive Autobiographien og Krøniken har jeg ikke villet medtage de Data om det nordenfjeldske Præsteskab, der allerede kjendes af A. Erlandsens bekjendte Skrifter i denne Materie, med hvilke jeg omhyggelig har confereret<sup>1)</sup>. Ogsaa andre Ting ere udeladte, naar de forekom mig heelt unyttige. Forøvrigt har jeg det Haab, at Krøniken vil være det Publikum, til hvilket den henvender sig, velkommen. At gjengive Forfatterens egen Orthographie har jeg anseet ufornödent.

Som det af hans egne Meddelelser vil fremgaa, har Forf. flittig brugt sin Pen, men aldrig oplevet at see noget af sine Arbeider trykt, en Skjebne, han deelte med mangfoldige af sine literære Samtidige.

---

<sup>1)</sup> Erlandsen har ikke havt Anledning til at benytte „Huus-Cancelliet“, men derimod havt Adgang til et Haandskrift af Melchior Augustinussøn af beslægtet Indhold, men mindre fuldstændigt og forfattet paa Latin: „Ortus et occasus rerum Nidrosiensium“ (i det thronhjemske Bibliothek.)

## I.

(Af Forfatterens Personalia).

**Mit Livs og Løkkes Laab.** (sic)

Anno 1642, 7 Juni er jeg i Throndhjem født. Min Fader Hr. Augustinus Jensen, Sognepræst til vor Frue Kirke, min Moder Lisbet Mikkelsdatter. Anno 1662 kom jeg til Kjøbenhavns Universitet, reiste overland til Christiania, derfra til Frederikstad, siden tilvands ad Vigen til Marstrand og saa til Kjøbenhavn. Kom did 7 Mart. Blev i Academiets Matrikul indskreven 23 Mai<sup>1)</sup>. — — — Reiste hjem igjen som knappest derfra 2 Juli tilvands til Bergen. Underveis var jeg i Flekkerø og Christiansand. Fra Bergen reiste jeg med Hr. Jon paa Rødøen paa hans Jagt til Hitteren, kom til Throndhjem 16 August. Imidlertid havde jeg fra Akademiet saadant Viaticum eller Reisepas<sup>2)</sup>. — — 1663 19 Mai reiste jeg til Kjøbenhavn igjen med Skipper Christen Christensen i Kjøbenhavn, kom did 7 Juni, Pintsedag. 1664 23 Mart. var jeg oppe til Attestats. Examinatores Formiddag vare: Doct. Vandal, summ. theol., M. Jens Bircherod, Prof. L. Gr., Eftermiddag: M. Rasmus Brochmand, Prof. theol., Doct. Th. Bartholin, Math. et Astron. Prof.<sup>3)</sup> — —

Den 25 Juni s. A. reiste jeg over til Skaane at informere Velb. Philip Barstorps Søn Frederik, som da var 11 Aar og var hos hans Mormoder Velb. Anne Beck<sup>4)</sup> paa en Herregaard Belteberg kaldet i Ordrops Sogn, en Miil fra Landskrone og to fra Helsingborg, og da havde de Svenske Landet.

I Junii 64 reiste jeg til Kjøbenhavn igjen at prædike for min Dimission, og holdt jeg den første Prædiken for Provsten i Klosteret, M. Jens Gregersen, inde i Regentsen og den anden 6 Juli udi Trinitatis Kirke for M. Rasmus Brochmand. Hans Censur derover er denne.<sup>5)</sup> — — — Siden da reiste jeg strax

<sup>1)</sup> „E privata institutione“, Kbhvns. Univ. Matr. I, S. 309.

<sup>2)</sup> Dette, forfattet paa Latin af hans Privatpræceptor, Prof. i Græsk Jens Bircherod, indeholder Intet af Interesse.

<sup>3)</sup> Attestationen udelades.

<sup>4)</sup> Enke efter Christian Bülow.

<sup>5)</sup> Ansees uforfødt at meddele.

til Skaane igjen. Forblev der  $3\frac{1}{4}$  Aar, reiste saa derfra med rigtig Bevis fra Fruen.<sup>1)</sup> Begav mig saa strax paa Reisen hjemad med Hr. Villum Bredal, da forordnet til Sognepræst i Størdalen, og reiste vi fra Kjøbenhavn til Helsingør 15 Aug. og saa over til Helsingborg den ganske Landevei til Throndhjem, kom hjem 15 Sept.

Anno 1669 anmodet min Svoger Ritmester Mikkel Thun mig om at gjøre sig Følgeskab til Kjøbenhavn igjen, eftersom han skulde did sine sal. Forældre at arve, og reiste med ham paa et Flensborger Skib fra Byen 24 April lige paa Hamborg, hvor vi ankom 10 Mai. Underveis vare vi i Glückstadt, Stade, Altenow. Nogle Dage tøvde vi i Hamborg, saa med Vogn til Lübeck, derfra til Tra[ve]minde i Mening at seile over til Kjøbenhavn, men Vinden var immer contrarie. Gik saa tillands til Nyenstad i Holsteen og til Oldenburg, saa over Femersund til Femern, saa tilvands over Beltet 4 Mil til Raaby i Laaland, over Laaland til Falster, saa til Vordingborg og Kjøge og kom til Kjøbenhavn 19 Mai. Imidlertid fik ieg Vocation paa Meldals Kald af Sognepræsten Hr. Steen Evindsen, søgte derpaa kongelig Benaadning, erlanged den saa lydende.<sup>2)</sup> — Reiste saa strax hjem i Geleide med Borgermester Roald Opdal tillands gjenne Skaane, kom hjem udi Sept.

1669. Dom. 19 post trinit. blev jeg af Bispen M. Erik Bredal udi Domkirken ordineret og indviet.<sup>3)</sup> Dom. 22 post trinit. sang jeg min første Messe i Meldals Kirke. 1671, 7 Mart. visiterede M. Erik Bredal i Meldals Kirke. Samme Dag blev jeg af ham til min Elen<sup>4)</sup> i Præstegaarden trolovet. 25 Juni s. A. stod vort Bryllup i Meldals Præstegaard. Vielsen forrettede Provsten Hr. Oluf Mentzøn paa Meelhuus. Elen er født 1645

<sup>1)</sup> Hendes Attest, der gaar ud paa, at M. A. „har forholdet sig ærlig, tro, flittig og vel“ overspringes.

<sup>2)</sup> Man ser af denne, dat. Frederiksborg 27 Aug. 1669, at M. A. fik Survivance paa Kaldet mod at betjene det i Hr. Steens Levetid paa saadanne Betingelser, som han med denne maatte enes om.

<sup>3)</sup> Ordinationsbrevet anføres in extenso, ligesom ogsaa Test. publ. fra Universitetet.

<sup>4)</sup> Naturligviis den gamle Hr. Steens Datter.

5 Oct. Kom saa strax til en forfalden Gaard, Hove kaldet, hvor vi meget sled og led, førend vi fik Huus over Hoved.

1672 24 Juli blev min *Augustinus* født paa Hove. Blev døbt af sin Morfader 9 Trin.<sup>1)</sup> — — A. 1674 25 Oct. paa en Søndag under Prædiken blev min *Steen*<sup>2)</sup> født, døbt af sin Morfader Allehelgens Dag. Hans Faddere vare: Cort Christoph v. Coppelow, en meklenborgsk Herremand og da her Cornet, Hr. Jørgen Pedersen, Medtjener i Ørkedal, Daniel Engelhart, Skiktmester ved Løkkens Kobberverk. Hans Mormoder bar ham, med hende Lisbet, Mester Jørgen Stigers ved Verket. 1676, 8 Dec. blev min *Christen* født, hans Faddere vare: Mikkell Karmark, Directeur over Verkerne, Peder Kosboll, Foged i Ørkedals Fogderi, Andreas Engelhart, Hytteskriver ved Grutsætter; Mette, Capt. Jacob Frederiksens, holdt ham over Funten, med hende hans Moster Birgitte Steensdatter.

1678 kom jeg fra Hove til Ritstad, og en meget forfalden og fordærvet Gaard, led der meget og gjorde stor Omkostning, før jeg fik bekvem Værelse og Huus over Hoved.

1673 (sic) oversatte jeg Doct. Arndts 4 Bøger om den sande Christendom af høi Tydsk paa Danske.

1679 18 Juni blev min *Lisbet* fød paa Ritstad, døbt Mariæ Besøgesdag af sin Bedstefader. Faddere: Hendes Morbroder Hr. Anders, Hans Henriksen, Bergskriver; Anne, Hr. Jørgens i Ørkedalen, holdt hende over Daaben, item Lisabet, Fredrik Jung-hanses og hendes Moster Lucia Steensdatter.

Anno 1680 oversatte jeg trende Doct. Arndts Bøger af Hollandsk paa Danske: 1. om den rette Tro og hellige Levnet. 2. Om de Troendes Forening med deres Herre Christo. 3. Om den hell. Trefoldighed, om Christi Person og Embede og den Helligaands Velgjerninger. Blev i Throndhjems Ildebrand forbrændt 1681, da en god Ven laant.

1680, 28 Juli blev jeg indsat af Provsten, Hr. Oluf paa Meelhuus til Sognepræst i Meldalen, efterat min sal. Værfader

1) Af Fadderne kunne anføres: Morfaderen, Vicepastor Christopher Loss til Kvikne og Lieut. Jacob Fredriksen.

2) Siden Sognepræst til Opdal. Han antog Navnet *Meldal* efter Fødebygden.

døde Nat til 18 Juli og blev hæderlig begravet samme Dag, jeg blev indsat. — —

1681, 10 April flytted jeg til Præstegaarden.

1682, 10 April blev min *Aane* fød, døbt af sin Morbroder Hr. Oluf Steenssøn 26<sup>de</sup>. Hendes Faddere: Hr. Oluf Steenssøn, min Medtjener, Otto Gram, Sorenskriver i Ørkedals Fogderi; Karen S. Christen Andersens holdt hende over Funten i Margretes, Lars Jensens, Directoris paa Indset, Sted, Ingeborg Davidsdr. i Margrete, Hr. Nils's i Surendals, Sted, der ikke kom frem for Uføre, item Inger Jacobsdr., Capt. Tostrups Datter.

1684, 19 Aug. blev min lille *Melchior* født, døbt af Hr. Jens Larsen, min Medtjener. Faddere: Hr. Jens Larsen, mine Børns Skolemester Mentz Olufsen Meelhuus og min Klokker Oluf Enersen; Aane Blom, Capt. Lieut. Røyers, holdt ham over Daaben, med hende hans Moster Aane Steensdr.<sup>1)</sup>

1686, 8 Mai blev min *Mikkel* fød, døbt af min Capellan Hr. Jens Larsen Chr. Himmelf. Dag. Faddere: Foged Anders Mortensen, minæ Børns Skolemester Clas Fion, Lensmanden Aren Holstad; Mette Capt. Tostrups holdt ham over Funten, med hende min Søster Aane. Han blev af Gud fra Verdens Mørke til Himmelens Ljus igjen fordred 10 Jan. 1687. — —

1688, Midnat mellem 20 og 21 Jan. blev min lille *Elen* født, døbt af min Capellan Bars. Faddere: Capt. Lieut. Røyer og Frederik Junghans, Hytteskriver; Mette, Hans Henriksens, Grubeskriver, holdt hende over Funten, med hende Capt. Lieut.s Datter Ane Cathrine og Marit Steyer.

1688, Nat mellem 10 og 11 Oct. døde min allerkjæreste Hjerter Søn udi Kjøbenhavn udi velfornemme Jacob Johansens Huus, salig Augustinus, elsket og yndet af alle for Lærdom og Yndelighed, da han var 16 Aar og 11 Uger gammel. Deponerede s. A. 20 Juni.<sup>2)</sup> Han blev meget hæderlig begravet i vor Frue Kirke 15 Oct. Hans Begravelse kosted mig til 122 Rdl. — —

1689, Nat til 6 Febr. blev min sjette Søn fød, kaldet

<sup>1)</sup> Dette Barn døde 29 April 1695.

<sup>2)</sup> Immatriculeret „e sch. Nidros.“ 21 Juli. Kbh. Univ. Matr. II. S. 160.

*Augustinus*<sup>1)</sup>). Blev af mig selv døbt 11 Sept. Faddere: Fendrik Gaardmand, mine Børns Skolemester Jørgen Skjelderup, min Medhjælper Oluf Aa. Hans Bedstemoder holdt ham over Funten, med hende min Søster Aane. — —

1680 kalder jeg min Værbroder Oluf Stensen til min Medtjener. Han sang sin første Messe 1 Adv. Saalænge holdt Biskop Schletter af Vidrighed hans Vielse oppe. Blev benaadet med Surendals Vicepastorat Høsten 82. Var redelig og ærlig mod Gud, mig og Menigheden.

1682 kaldede jeg Jens Barsonius af Sundal, sang sin første Messe Dom. 17 Trin. Drog bort fra Kaldet 88 i Fasten til Kjøbenhavn, hvor han mente at gjøre store Ting, beviiste mig borte og hjemme stor Fortrædelighed. Gud være hans Løn. Fik omsider om Høsten et lidet Kald i Stavanger Stift, Torvestad. Gud Ære, som skilte mig og Menigheden ved ham.

1689. Kaldede jeg Oluf Tønder, sal. M. Oluf Tønders Søn af Throndhjem. Sang sin første Messe ved Grutsetter Dom. 19 Trin. Saalænge maatte jeg ene drages med Kaldet for Barsonii Fortrædelighed.

1691, 16 Oct. blev min syvende Søn *Anders* fød, kaldet efter sin Moders Bedstefader. Døbt af Hr. Oluf Tønder 21 Oct. Faddere: Hr. Oluf Tønder, Bastian With Hytteskriver, Hans Henriksen Grubeskriver. Hans Bedstemoder holdt ham over Funten, med hende Medhjælperens Kone Marit Grefstad.

1693, 2 Juli maatte jeg mod min Vilje antage Provsteembedet i Dalerne, og gjorde jeg samme Dag efter Prædiken min Ed for Biskoppen Doct. Peder Krog. — —

1694, 23 Jan. blev min lille Søn *Oluf* fød. Faddere: Capt. Lieut. Hans Grabow, Reinholdt Tostrup Studiosus, Oluf Berrig Medhjælperen. Min Søster Aane holdt ham over Funten med Jøda Garberrig.

1695. Blev min Søn Steen indviet til Cap. pro pers. i Opdalen. — — — Men Sognepræsten Hr. Anders Bernhoft døde strax i August, hvorpaa han reiste strax til Kjøbenhavn, bekom

---

<sup>1)</sup> Døde 10 Juni 1696.

Kongens Naade og Brev paa Pastoratet, hvorudi han af mig Dom. 26 Trin. blev indsat. — —

1695, 24 Juni blev min ældste Datter Elisabeth viet i Meldals Kirke af Hr. Evind Stensøn paa Kvikne<sup>1)</sup> til Hr. Oluf Tønder, min Medtjener.

1696, 19 Nov. Blev Hr. Sten i Opdal copuleret i Throndhjem til Arsule Tønder i hendes Moders Huus af M. Gjert Bonsach. — —

1697, 23 Apr. blev min Christen viet i Aalborg af Biskop M. Jens Bircherod til Pastor udi Nykjøbing paa Mors. Blev Magister i Kjøbenhavn 1703.

1697, 3 Aug. blev min niende Søn *Melchior*<sup>2)</sup> fød, døbt 8 Aug. Faddere: Arnoldus Tønder, en ung Karl, Hans Thum Under-Berg-Skriver, Lensmand Thor Sveen. Hans Værmoder (!) holdt ham over Daaben, med hende Marthe Hansdatter, Grube-skrivers Datter. Samme Dag døbte jeg min Datter-Datter, Oluf Tønders, Maren kaldet, fød i Øien 30 Juli.

— — — — —  
1701 fuldkommede jeg mit Skrift: *Hora novissima* kaldet, i hvilket handles om den sidste Tids onde Mennesker efter Apostl. Anledning 2 Tim. 3 ad vers. 6, paa 24 Ark. Arbejdet derpaa udi 2 Aar.

1703 anfanget med mit andet Skrift: *Tumulus et thalamus mortis* eller den veltilredde og opredde Syge- og Døds Seng, udi tre Decadibus eller Afdelinger, hver i 10 Ligprædikener. — —

1704 fik jeg færdig mit Skrift: *promptum pastoris manuale*, en heel Bog Papir med Registret. — —

1705 fik jeg mit Skrift: *Octoloquium pium, probum et placidum* færdigt. Bestod af 8 colloquiis om underskedlig Materie.

1706 forfærdigede jeg mit Skrift paa Dansk kaldet: *Poetiske*

---

<sup>1)</sup> Søn af ovennævnte Hr. Steen Evindsen (altsaa Svoger til M. A.), reside-rende Capellan til Kvikne, † 1735 som Sognepræst til Tøndset. (Erlandsen, Geistligheden i Throndhjems Stift, S. 152. Treschow, Jubellærere, S. 327). Stamfader til Familien *Meldal*. Angaaende denne i Danmark og Norge vidt forgrenede Slægt findes en Række Meddelelser i Personalh. Tidsskr. 3 R. I, 191 f., 2 R. VI, S. 169 ff., 1 R. I, S. 161 ff. II, S. 21 ff. III, S. 334.

<sup>2)</sup> Døde 11 Oct. 1697.

sædelige og Guds Ords Lærdomme til Lyst, Trøst, Ærlighed og Sædelighed.

Samme Aar forfærdigede jeg latine in 8<sup>vo</sup>: In diocesi Nidrosiensi varii casus officiorum et dignitatum mutationes, demortuorum tempora, annorum fertilitates et sterilitates et his similia ab anno 1670 ad ann. 1706.<sup>1)</sup>

<sup>2)</sup>1707, 2 Mart. Onsdag før Fastelavns Søndag Kl. 3 à 4 Eftm. døde min sal. Fader pie et placide af en Skjørbug, som først i Fødderne med Hævelse og Hidsighed havde sat sig og siden for Brystet sat sig med trang Aandedrag. Han prædikede selv Søndag Sexagesima, Mandag og Tirsdag var han sund.

## II.

### Æres Anfang og Lives Udgang.

Anno 1670.

Blev *Lars Pederson Brix*, før Sall. (o: Zahl-) Commissarius, oberste Borgemester i Throndhjem udi Præsidenten *Lorentz Fransøns* Sted, som var den første Præsident i Byen og blev med ham den Titel lagt i Graven. [Senere tilf.] Dog siden igjen *Andreas Tønder* blev Præsident.

Dom. Esto. Stod Hr. Erik Opdals Bryllup med Karen Ørland i Throndhjem. Han var Prest til Hospitalet og døde 75 den 30 October. Efter ham kom Hr. Evert Meyer, før Medtjener i Sparboen.

22 Febr. havde Borgemester Roald Opdal Bryllup med Maren Kvernes i Kvernes Prestegaard.

Dom. Lætare stod Conrectoris *Rasmus Rosings* Bryllup med Aane Skjelderup, han blev siden Sogneprest til Hitteren i sin Broder Hr. Olufs Sted.

Dom. 6 post Trin. havde Hr. *Johan Mentzen* Bryllup med *Gjertrud* sal. Hr. Johans i Stangvigens Prestegaard.

Dette Aar blev ordinered: Hr. Peder Mentzen, Medtjener til Mélhus, Hr. Hans Jentoft i Nordland, Hr. Anders Hansøn til Hammerøen, Hr. Morten Jørgensøn, Medtjener til Bjørnør, Hr. August. Gabrielsøn i Nordland, Hr. Anders til Hammerfest i Finmarken.

<sup>1)</sup> En Bearbejdelse paa Latin af de her meddelte Annaler.

<sup>2)</sup> Det Følgende tilføjet ved en af Forf.s Sønner.



Dette Aar kosted 1 Td. Salt i Throndhjem 6 Rixdaler.

Et rigt Aar baade af Lands og Vands Velsignelse og et hart og frostigt Aar. Man kunde fare med Slæde fra Stangvig til Thingvold, fra Bynes til Børsen, fra Inderø til Beitstaden over Fjorden.

Anno 1671.

Døde Laugmanden Hans Vexling i Christiania, da han var neder til Hofretten at forsvare sine Domme. Efter ham kom Peder Dreyer, der i nogle Aar havde havt Exspectance Brev derpaa, og var midlertid her Stiftets Procurør.

Dom. 5 post Epiphan. døde Hr. Sten Hansøn, Sogneprest i Ørkedal og Provst i Dalerne.

— — — —

Et rigt, sundt og velsignet Aar baade til Lands og Vands.  
1672.

Natten mell. 15 og 16 Mai døde Mag. *Erik Anderson Bredal* i hans Alders 64 Aar, da han havde været Bisp i 29 Aar. Han blev den 6 Juni med Hæderlighed begravet for Bispestolen i Domkirke Koret. Han var født udi Langland og var Sogneprest paa Christianshavn, da han hid kom. Han var en sønderlig begavet Mand af Gud, lærd og veltalende, gjorde stor og berømmelig Profect med Ungdommen her i deres Catechismi Læsning og andet. Havde immer altid Tvistighed med Geistligheden, hvilket gjorde ham ilde lidende hos mange.

Efter ham kom M. *Arnoldus de Fine*, en skaansk Mand og Lector udi Bergen, han havde før forhvervet kong. Exspectantz-brev paa Bispestolen og var til Bisp ordineret i Kjøbenhavn Vinteren før Domin. Invocavit. Han blev ikke her gammel, thi den 6 Nov. strax efter, da han i Domkirken havde ordineret Hr. Hans Christiansøn, Medtjener til Fosnes, og Hr. Henrik Lyster til Strinden, døde han i Sacristiet, og var det saa hastig gjort, at han stod ikke mere op, siden han faldt paa Knæ efter Ordinationen. Han blev begravet i S. Bredals Grav den 20 Dito i hans Alders neppelig 60 Aar. Han begyndte her strengt og skarp; havde han levet, da havde man uden Tvivl hørt adskilligt.

Efter hans Død kom M. *Erik Pontoppidanus* hid, fød i Fyen,

og da Sogneprest i Kjøge, og blev han i Kjøbenhavn dertil indviet 1673, 8 Juni, kom hid til Throndhjem 28 Aug., men 75 tog han efter kong. Befaling Doctorgrad, reiste dog ingensteds derefter. Han var den første Bisp her med Doctoris og Velærværdigheds Titel. Han døde udi Throndhjem 12 Juli 78, efterat han var kommen syg hjem af sin Visitationsreise fra Nordland, men kom ikke længer end til Nærøen. Han blev meget herlig og kostbarlig nedsat i Sacristiet i Domkirken Kor d. 7 August. Paa hans Ligkiste stod udi Tin udgravet efterfølgende Vers:<sup>1)</sup>

Han var en from, sagtnodig og stille Mand, der gjerne vilde hjælpe og tjene alle og sin Geistlighed meget god og befordrerlig, blev derfor af alle beklaget og begrædt. Ligprædiken holdte Mag. Søren Hansen til Domkirken, og var denne Sl. Mand den 3die Biskop, han havde prædiket over.

Prester havde han viet 24, Kirker indviet 5. Han var 63 Aar gl.

Efter hannem blev beskikket og forordnet Doct. *Christopher Schletter* SS. Theol. Profess. i Kjøbenhavn til Biskop og blev dertil i Kjøbenhavn 29 Sept s. A. indviet paa S. Mikkelsdag. I hans Fraværelse ordinerede Mag. Oluf Christophersøn til vor Frue K. 1679 den 5 Martii 4 Prester: Hr. Anders Skelderup til Nordland, Hr. Torger til Medtjener paa Bjørnør, Hr. Nils Todal, Medtjener til Rødø og [Jonas] Leth, Vicepastor til Vefsen. Bispnen ankom 79 in Augusto til Throndhjem. Han var fød i Halland.

In Aug. ankom 2 kong. Commiss. Niklas Polson, Christian Lund til Throndhjem for at overhøre Bøndernes Klager.

Da kosted 1 W. god Homle 12 Rixd. i Byen. Kornet fik Skade af Hagel den 28 Juli, og Kornet kom i Pris. Det skede 73 NB.

1673.

Udi Martio kom Velb. Jochum Fredrik Vind hid til Lenet at være Vice-Amtmand. Blev Amtmand Aaret efter. Døde 87 3 Juni.

<sup>1)</sup> Udelades. Cfr. Schønning, Throndhjems Domkirkes Beskrivelse S. 205; de af M. A. meddelte Vers ere paa Latin.

Den 15 Juli var Statholder Gyldenløve i Throndhjem, oversaa Krigsfolket, og skede en stor Reformation med Krigsfolket, og ordinerede, at den yngste Bonde i Soldater legged (sic) skulde være Landsoldat, og de bleve kaldte indrollerede.

17 Sept. blev den nye Leinstrands Kirke og Kirkegaard indviet.

1674.

18 Febr. døde Velb. Anne Urup, sal. Oberst Buddes i Throndhjem. Hun blev med adelig Proces nedsat til sin S. Mand i Domkirkens Chor.

29 Mart. døde Norges Cantzeler og Amtmand over Throndhjems Lehn Velb. Ove Bjelke paa Throndhjems Gaard. Han blev uden nogen Proces udført til Østerat og der i sin Begravelse nedersat.

Anno 78 døde hans Frue og i Throndhjem i min Moders Gaard d. 19 April. Hendes Navn var Helena Lindenow, en from og gudfrygtig Frue. Hun blev og uden Proces udført til Østerat og hos sin S. Mand nedsat.

Slet Kornaar, fik Skade af Væde og Kuld. I dette Aar, som blev meldt fra fremmede Steder, var saadan Krig overalt, at der var her og der 9 Gange hundred tusind Mand i Felt, uberegnet, hvad paa den hollandske, franske og spanske Flaade var, samt i det Mesiniske Oprør.

1675.

4 Mart. kom Gen. Lieut. von Russenstein hid at være Gen., men reiste herfra igjen 31 Mai. Hans Frue kom hid efter ham d. 19 Juni og reiste herfra til Christ. d. 7 Sept. til hannem. Han døde 14 Mart. i Holland paa sin Gaard 79.

S. Mikkelsdag stod Hr. Hans Christensens [Paus] til Fosnes Bryllup med Ritze Randulf i Throndhjem.

Denne Høst forhvervede Christopher Caspersøn [Schøller] kong. Exspect. Brev paa Laugstolen. Døde 89 in April.

2 Juli. Et hastig og forfærdelig Vandvoxter her i Lenet, som gjorde stor Skade og tog moxen alle Broer bort. Udlevede Folk kunde ikke saadant mindes.

15 Dec. Blev Doctor Dirck Ecche [Eckhoff], Stadsmedicus

i Throndhjem, begravet. I hans Sted ~~køn~~ Doctor Irgens 76. Han havde Bryllup med Mag. Søren Datter Gedske 78, d. 25 Sept.

15 Dec. blev Hr. Oluf Jacobsøn ordineret paa at være Sognepresterne i Byens Medhjelp og efter den først affaldende nyde Stødet.

Smaakopperne grassere slemt om Sommeren.

In Sept. indviedes Egge Kirke i Støds Gjeld af D. Pontopp. og Svorkmo Kirke af Hr. Clas i Ørkedal, thi Bispen var svag.

Dette Aar gjaldt 1 Anker fransk Brændevin i Byen 12 Rixd., 1 Td. Rug 4 Rixd. Malt og Byg 3 Rixd.

Et skrøbeligt og slet Kornaar paa somme Steder og paa somme Orter et Kroneaar, saa misligt gik det.

1676.

18 April døde Hille Andersdr., Hr. Oluf Mentsøns. Blev begravet Christi Himmelfarts Dag. Bispen Pontoppidan gjorde Ligprædiken. 77. Dom. XI. Trin. 26 Aug. stod Provstens Hr. Oluf Mentsøns Bryllup igjen med Riborg Hansdatter.

Et overmaade rigt og frugtbart Aar og et drøit og velsignet Korn. NB. Infra 77.

In Sept. døde Hr. Nathanel Andersøn Sogneprest til Ytterøen. Ham succederede Hr. Fredrik Meyer, som havde Bryllup derpaa Prestegaarden. 78 Dom. Oculi 3 Mart. Blev ordineret 77. dom. Septuag. og tillige med ham Hr. Gjert Estensøn til Nordland.

In Decemb. døde Amtskriver Iver Balsler. Bestillingen fik Peder Kasbøll, Foged i Ørkedalen. In Dec. døde Hr. Breda Clausøn til Budøen og Hr. Anders til Hammerøen.

1677.

5 Febr. Døde Tolderen i Throndhjem Morten Krag. Bestillingen fik Peder Tønder igjen.

Et heel sundt Aar, man af inger Sygdom vidste.

15 August om Aftenen Kl. 6 blev hans høie Excell. udi Laurvigen copuleret med sin Grevinde Antonette.

14 Dec. en Fredag stod Hr. Peder Mentsøns Bryllup med Mille Michelsdr. i Byen.

Om disse Tider døde og Velb. Fredrik von Offenbergh, Amtmand over Nordmør og Romsdal.

Et godt og jævnt Kornaar. In Nov. og Dec. overflødig Sildefiskeri i Bjugnen og Skjøren, saa Folk vandt ikke mere end sætte og optage Garnene igjen. Stor Sygdom overalt. I Meldals Prestegjeld døde 221 Mennesker.

77. gjør Skotter saadan Tilførsel til Byen, at en Tønde Malt eller Korn kjøbes for 6 Ort. 1 Wog skotte Miel for 1 Ort 8 β. Om Julen kjøbtes en Tønde Sild for 1 Dlr. om S. Hans Tid 1 slet Daler. . . . .

1678.

13 Juli stod Hr. Jon paa Størens Bryllup i Throndhjem med Gen. von Hovens Pige.

19 Oct. fra 6 til 9 slet Aft. en skrækkelig Formørkelse i Maanen.

1 Sept. en Søndag ved 7 Slet om Aft. blev den herlige Mølle udi Ilen af et hastigt Vandflod bortskylt. 2 Mennesker omkom. Mølleren selv, svare skamfered, kom paa en Stok og rægte til Ølsvig. Stor Skade toge og Folket i Byen paa deres Klæder, der laa paa Blegevolden i Ilen. I Møllen var Hvede, Rug, Korn, malet og umalet, for over 1000 Dlr. som alt gik i Laubed (sic). Den 5. atter stort Vandløb . . Et herligt og vel-signet Aar af Land og Vand.

1679.

8 Febr. om Natten døde M. Søren, Sogneprest til Domkirken, blev begravet 26<sup>de</sup>. Da Graven til ham blev opkast, fandtes en Steen-Ligkiste, hvorudi, saa vidt eragtes kunde, en mægtig Prælat eller geistlig at have været nedlagt, thi 'der fandtes hans Stav i Kisten, og saa kunde sees noget som Gyldentøi, hvori han var nedlagt. Item en slet Guldring til en 3 Ducaters Værd.

Efter hans Død søgte Hr. Oluf Jacobsøn, der havde Kongebrev paa Successionen, Hans høie Excell., fik fra ham Befaling til M. Oluf, som da var i Bispens Sted, at han skulde indsætte ham til Pastor, hvilket skede in Martio, og stod hans Bryllup i Throndhjem 2 April.

NB. 78. det sundeste Aar nogen kunde mindes og var heel rart, et Menneske døde.

Om Høsten forgik 4 à 5 store Muscoviter og Ostindiefarere paa Nordmør og Romsdal med adskillige herlige Vare, som Talg, Silke, Røslæder, Vox etc. som mange derover bleve usigelig rige. Det var Hamborgiske Skibe.

1679.

Men<sup>1)</sup> Hr. Nils Pedersøn Hafn. som i mange Aar havde tjent Menigheden for Capellan, søgte Majest. i Kjøbenhavn med Menighedens Supplicatz paa hans Vegne og fik strax Benaading derpaa. Mens Hr. Oluf stødte det om igjen, og blev han Pastor, Hr. Nils gik baade af Capellaniet og Sognekaldet feil. Fik siden et Kald ved Stavanger, Undal kaldet.

Om Vaaren og Sommeren gjorde Skotter og Engelske saadan Tilførsel til Byen, at en Tønde god Irlands Byg eller Malt kunde for 1 Rixd. kjøbes og 4 Wog Skotte Miel for 1 Dlr.

In Aug. kom Hr. Nils Mus fra Kjøbenhavn beskikked til Capellan i Domkirken. Han var før Skibs Prest.

Den . .<sup>2)</sup> Sept. paa en Søndag skjød Major Testmand Krigscommissæren Mikkell Pedersøn ihjel ved Lerlien i Meelhuus Sogn. Fik Pardon og sin Charge beholden. Han døde siden paa Saltnes 86 efter en lang, pinagtig Sygdom. *Homo impius*; hans Lig staar i Buvigs Kirke.

I Begyndelsen om Vaaren lod det sig ansee til et misligt og hart Aar med Jordens Grøde, thi Sneen lag overalt, og et koldt og haardt Veder holdte ved, saa at der var lidet Græs og mestendels intet Løv paa Træerne S. Hans Dag. Derover bortdøde Hester og Kvæg, saa det stod elendigt til, og Jorderne bleve seent tilsaaede. Men der det begyndte ved Solhvervs Tider at forandre sig, blev saadant herligt Veir, at man igjen ikke mindtes saadant, og blev en stor Overflødighed Græs allesteds, hvilket og kom vel tilhuse. Desligeste et overmaade rigt Kornaar overalt, hvilket og kom vel og tørt ihuse.

Der tilmed havde vi et sundt Aar, og vi vidste af ingen Slags Sygdom at sige.

<sup>1)</sup> Forts. af ovenstaaende Notits om Hr. Oluf Jacobsen (Borchmann).

<sup>2)</sup> Aabent Rum.

1680.

Sidst i Januario kom vore Soldater hjem igjen, som reiste i Krigens Anfang og siden herfra, saamange som vare ilive.

Først in Junio ankom til Throndhjem det kongelige Krigsskib Antonette, hvorpaa var Obrist Schultz, som med sig førte forrige Greve Griffenfeldt, nu Skomager kaldet, hvilken strax af Skibet blev opført og sat i Fængsel paa Munkholmen.

Samme Tid blev og revset i Throndhjem Peder Bertelsen samt hans Datter, med hvilken han langsommelig Tid haver bedrevet Blodskam og avlet et Barn, og var hun hans kjødelig Datter. Gud fri os fra alt ondt. De bleve begge først halsugne og siden kaste tilsammen paa et brændende Baal.

In Majo døde Hr. Christopher, Vicepastor i Hevne, og samme Tid blev Nils Mortensøn Stod ordineret til Medtjener paa Snaasen.

10 Decb. lod sig af vores Horizont sees en forfærdelig og aldrig tilforne saa stor seet Comete. Den opgik om Aftenen i Vesten og gik lige Solgangen fort; den var som et Riis eller Kost og snart saa lang som den halve Horizont. Om Aftenen i hendes Opgang vendte hun Svandsen ret beent op i Himmelen, men om Morgenens i Dagningen var hun dobbel saa stor og stod da langs Fjeldene. I Førstningen saa vi ikke Stjernen, men 14 Dage før Juul rendte hun op paa Firmamentet. Der blev skrevet fra fremmede Steder, at hun efter astronomiske Regning var 930 Miil lang.

Dette Aar var ellers et godt Kornaar, dog meget vaadt, saa meget Korn blev fordærvet. Et heelt sundt Aar, ingen Sygdom, men slet til Sildefiske, saa en Tønde Sild om Vinteren neppe var at faa.

1681.

Nyaarsdag angik det med Consumptionen i Byen og paa Landet.

Natten imellem 18 og 19 April antændtes Ild i Henrik Hermansens Brygge, da han der om Natten var med Lys hos Tjære. Da han fornam, Ilden tog Overhand, gik han hjem og bjergede sit. Ingen vidste af Ilden, før den var alt for vidt antændt. Brændte saa af al Byen med vor Frue Kirke, uden Domkirken,

Skolen, Gaarden, Hospitalet og et lidet Stykke af Sanden. Gud hjælpe os og bevare os fra al Ulykke. Amen.

In Julio derefter ankom efter kong. Anordning Gen. Major Sissenow og Ob. Quartiermester Kuscron (d. e. Cicignon og Coucheron) ellers geniour (!), der afpælede Byen, hvordan den skulde bygges igjen, og miste mange sine Pladser og murede Kjeldere derover. Da blev lagt Grund til Fæstningen Christiansteen.

Ellers et godt og herligt Kornaar med Sundhed og anden Velstand.

1682.

In Januario skede den store Vandflod i Holland, som en stor usigelig Skade forvoldede, saa de fordrunkede Mennesker bleve regnede for hundrede tusinde Sjele. Ligedan i Tydskland.

In Februario var Feltmarskalk Lieut. Vedel heroppe med en stor Suite, oversaa Krigsfolkene og Passerne, reiste strax tilbage igjen.

In Martio angik en skarp Skrivelse over alt Lenet til Reservens Completering.

In Majo døde Gen. Lieut. (∴ Gen. Major) van Hoven paa sit Gods, blev ført til Throndhjem og begravet med stor Proces i Domkirken.

27 Mai om Natten størte Lisabet, S. Hamands<sup>1)</sup>, sig i Elven og forgjorde sig selv. Blev dog tilladt at begraves i Domkirken.

In Decemb. ankom fra Bergen 3 Compag. Fodfolk under Oberst. Lieut. Storms Commando. De laa Vinteren indquarteret i Dalerne. Om Vaaren reiste de til Byen, Fæstningen at bygge, desligest Skaanes Skandse. In Nov. 83 reiste de hjem.

Et godt, sundt, fredeligt og rigt Kornaar.

1683.

12 Febr. Ankom Gen. Major Vibe til Throndhjem. Militien nordenfjelds at commendere. Han lod om Sommeren bygge den ny Gaard, han nu i bor udi Throndhjem. Blev Ridder af Dannebrog om Høsten.

Et sundt, fredeligt og frugtbart Aar.

---

<sup>1)</sup> Maa vel være Enken efter den bekjendte Thomas Hammond, Stamfader til denne Familie i Norge.



1684.

Strax Ugen efter Nyaar kom Vice Statholder Høg til Throndhjem med sin Frue. Rejste tilfjelds igjen 17 Jan.

In Junio døde Fru *Hille Budde*, S. Reinholdt van Hovens og blev sat til sin Mand i Domkirken.

Et godt frugtbart Aar, dog gjorde Hagel stor Skade udi Indherredet. Fiskeriet ganske slet, saa 1 Tønde Bondegods kostede Vinteren 3 Dlr.

Om Høsten brændte den gode gamle Sted Stavanger af. Ilden kom af en Stalddrengs Uagtsomhed.

1685.

In Junio neml. 19<sup>de</sup>, kom Mayst. vores naadigste Arveherre, Kong Christian over Dovrefjeld hid til Throndhjem, laa Natten i Opdals Prestegaard, den anden Nat i Meldals Prestegaard, den tredie Nat udi Throndhjem, logerede hos Gen. Major Vibe, reiste fra Throndhjem den 26 dito til Bergen gjennem Surendal, Nordmøre og Romsdal. Med ham var i Følge hans høie Excell. Gyldenløve, Grev Reventlow, Oberkammerherre (∴ Overkammerjunker) van Knut, Oberskatmester (∴ Overrentemester) Brandt, Secreterer Moth og mange høie Cavallierer og Betjente.

Et elendig og bedrøveligt Aar med Misvæxt, saa Kornet frøs bort, og blev overalt næsten fordærvet, hvorpaa fulgte stor Elendighed, at Bønderne maatte sælge af deres Huus, hvad de havde, og havde ikke om Vaaren og Sommeren blevet gjort saa god Tilførsel fra fremmede Steder, da havde mange Mennesker ølendig omkommet af Hungersnød.

Et overmaade rigt Sildefiskeri, saa en Tønde Bondegods, fed, kjøbes for 5 Ort.

1686.

23 April om Natten ved 11 Slet brændte 3. Delen af Christiania op.

Skatten for den gemene Bonde ophøies af Spandet uden den ordinarie Skat 2 Sl. Daler.

Anordnes hvert Aar herefter en almindelig Bededag at holdes fjerde Fredag efter Paaske, men dette Aar her ikke før 25 Juni. Text. Esa. 55.

Da blev og holden Udskrivelse af Presterne og den commanderende Officer med Lensmanden paa hver Sted, at Bonden ei skulde graveres, men det blev ved det gamle, thi de, som vare vant Stikpeng, vare onde at afvænne.

In Oct. brandt 500 Huse af i Bergen formedelst en Tjenesstepiges Uagtsomhed, der havde sat et Lys paa Væggen og sovned derfra.

Dette Aar var her meget misligt med Korn og en slet Tilstand, men her blev om Sommeren saadan Tilførsel fra fremmede Steder, at 1 Td. god Rug solgtes for  $6\frac{1}{2}$  Ort, Malt 6 Ort og Korn hafre  $3\frac{1}{2}$  Ort, og blev der ført den Sommer til Byen over 70,000 Læster Kornvare, og havde det ikke skeet, havde utallige Mennesker sultet ihjel.

Om Høsten galt en Wog Homel i Byen 12 Rixd.

Den 16 Nov. stod Hr. Peder Meyers Bryllup med Bispens Datter<sup>1)</sup> Bodil Gregersdr.

Sidst in Xbri døde Bispinden udi Throndhjem, Margrete, D. Schletters.

Et middels Kornaar, men i Dalerne slet og frosen. Sildefiskeriet temmelig, men intet at sige af. 11 Ort en Tønde Bondegods om Julen.

Dette Aar blev og Politimester Peder Povelsøn anordnet i Throndhjem.

En Gaard i Skjördalen sank ned med Folk og alt.

1687.

Da begyndtes med Nyaar Consumptionen at angaa i Throndhjem af indkommende og fortærede Varer. Item Anfang gjort med nyt Maal, Bismere og Vegt. Paa Landet maatte alle Bønder levere Bismerne fra sig til Fogderne.

12 Januar blev Bispinden Margretha, Dr. Schletters, begravet i Domkirken med adelig Solennitet.

Natten til 25 Januar slog Torden ind i Domkirkens Spir, hvor Slaget gik ind, og ud igjen ned ved Muren. Eftørlod sig Hul i Muren, smetrede mange Bjelker.

---

<sup>1)</sup> Stifdatter af Biskop Schletter.

Dette Aar blev Peder Kasbøll, som var Amtskriver i Throndhjem, Præsident i Byen.

Item i denne Maaned skjød Lieut. Ranulf sig selv ihjel i sit Kvarteer af Desperation. Et ugudeligt Menneske.

In Febr. skreves Folk ud, som blev strax til Kjøbenhavn nedført at opbygge Manufacturhuse.

Om Vaaren var en stor Tilførsel fra Danmark, saa at 1 Td. Byg kjøbtes i Byen for 1 Daler, Malt 1 Daler etc. Men det var forbøden at indføre Kornvare fra fremmede Steder.

1 Dlr. ophøies til 2  $\beta$  mere. Jtem al Smaamynt fra fremmede Lande casseret.

D. 3 Juni døde Amtmand Vind udi Throndhjem efter en lang Svaghed. Blev Aften den 26 Dito nedsat i Domkirken. M. Oluf holdt Ligsermon. Hans Frue døde 88, 15 April.

In Junio atter Udskrivelse til et nyt Regimente at oprettes søndenfjelds.

Dette Aar var og et misligt Kornaar, for tidlig indfaldende Frost til Markerne og Fjelds men træffede meest Indherred, som lidet før af slikt vidste at sige.

Sildefiskeriet var godt og i Nordlandene, saa at 1 Tønde god Dræsgods (?) kunde kjøbes for 1 Daler, 6 Ort og saa hen.

Men det tyngste her var det, at ingen hollandske Skibe her ankomme, eftersom nogen Disput mellem Majest. og dem var imellem, derfor forbød Hollænderne deres at fare hid, saa det slog meget feil med Handelen og faldt en svar ond Pengetid derpaa.

Skatten ophøies for Bonden, giver 4 Sl. D. af hver Soldater Lægd.

1688.

Den 3 Martii kom Ober Commissar Rosencreutz og Oberst Rissillieu til Throndhjem Rytteriet at omkvartere etc. og Dragoner at udskrive.

In Feb. kom Berghauptmand Slambusch til Throndhjem at dømme i Bergsager.

17 Januar. UdgiK Befaling om Kop, Kvæg og Ildstedskat og skulle give 2 Ort 16  $\beta$  af hvert Ildsted.

D. 16 Mart. kom Amtmand Velb. Hans Kaas over Dovre Fjeld hid til Amtet.

24 Mart. ved 9 Slet om Aftenen antændtes Lexvig Prestegaard, som og ganske afbrændte, og havde Folkene nær brundit inde.

In Martio ankom Gyldenløves Skrivelse efter kongelig Befaling til Amtmand og Bispen at lægge Defensionsstyr paa Presterne, de ringeste 10 Daler og saa efter Evne til 200 Rixd.

D. 15 April døde Amtmand Vinds Frue i Throndhjem. Hun var af de Bjelker. En from Frue.

In Aprili udgik Kongebrev, at alle udi Norge skulde rette sig tilkommende Mikkelsdag at anfange efter den norske ny Lov og i Kirketjenesterne efter den ny udgangne Ritual.

26 Juni bleve 5 Prester ordinerede. Hr. Mikkell, Capellan til Sundal. Hr. Røg Capellan til Vedøen. Clasøn Adjunctus til Akerøen. Bendixsøn Adj. til Støren og en til Nordland.

In Junio lagdes Defensionsstyr paa alle, geistlig og verdslig. Jeg gav 15 Rixd. siden 5 til.

D. 14. blev Sorenskriver i Ørkedal Otto Gram borte i Elven. Hesten snublede med ham, da han red over ved Ekli til sin Gaard Tronvold i Ørkedal. Fandtes ikke igjen før den 20 Octobr.<sup>1)</sup>

25 Oct. døde Bispen Dr. Schletter udi Throndhjem. Blev begravet med tilbørlig Følge (?) i Choret ved Capitelet.

Dette Aar var et meget rigt og velsignet Aar af Jordens Grøde og Havsens Fiskeri samt med Sundhed. Gud Æren! Amen.

1689.

Aaret tar sin Anfang med streng Kuld og stor Sygdom allevegne. Gud forlene os alle sin Naade, at vi maatte være hans, enten vi leve eller døe.

En ynkelig Hændelse maa jeg her antegne, som sig tildrog Natten efter hellig tre Konger Dag med den hæderlige Mand Hr. *Jens Colstrup*<sup>2)</sup>, Provst og Sogneprest til Nes udi Soler (!), hvis Gaard antændtes, saa han kom neppe ud i Skjorten. Hans

<sup>1)</sup> Sorenskriver O. Grams Eftermand blev Lakeien Matthies Skaanlund, hvis interessante Autobiographi jeg har udgivet i (Norsk) hist. Tidsskr. III. Flere af de hos Melchior Augustinussen omtalte Personer nævnes ogsaa af Skaanlund.

<sup>2)</sup> Se om ham L. Daaes Hist. Skildringer II (1878) S. 108—128.

Kvinde, da hun kom til Døren, kom hun sine smaa Børn ihu, gik tilbage at redde dem med en Tjener, men i det samme faldt Taget over dem, saa de bleve opbrændt med 4 smaa Børn derinde. Gud trøste den bedrøvede og redde os andre.

Fra Søndmør blev berettet, at udi Borgens Prestegjeld lod sig udi en Fjord Blod syne i store Striber paa Vandet, og naar det blev opøst og stod Natten, var det sort Muld. Item lod sig og deromkring et forfærdeligt Vraalen høre trende Gange efter hinanden.

5 Julii. Kom Bispen D. Krog til Throndhjem over Dovrefjeld.

8 Junii. Udgik Statholder Gyldenløves Befalning om Skydsfærds Afskaffelse udi Fredstider. Udgik af Moss in Junio, hvor han da selv var.

Den 2 Aug. ordinerede Bispen første Gang Iver Helt, Pastor til Røst og Vær i Nordland. M. Povel Munk til Alstahougs Resid. Pastorat, Erik Schyt til Veien i Nordland, Jens Tausan til Røraas pro persona og Peder Bork til Overhald pro persona og Thomas Parelus, Pastor til Størdal.

In Sept. viet Hr. Oluf Tønder til Capellan i Meldal.

Natten til den 12 Xber begyndtes en forfærdelig Storm af Sydvest, som gjorde her i Lenet en fast utrolig Skade paa adskillige Steder. Udi Throndhjem blæste Domkirkens Taarn ned i Grunden, og tre Klokker, som kom ned gjennem Kirken og redde den ilde til, Hospitalstaarn, Ladetaarn, item Taarnene af Stadsbygdkirke, Klæbo, Thingvold, Skognens Kirke, Alstadhoug<sup>1)</sup>, Øreland, Saxhougs K. paa Inderøen etc. I Ørlands Kirketaarn blev slaget en meget stor og herlig Klokke i Stykker.

1690.

8 Jan. døde Gen. Vibes Frue i Throndhjem, efterat hun havde født 1 Datter til Verden. Hendes Navn var Anne Sophie<sup>2)</sup> Gaardmand. Blev begravet 29. i Domkirken hensat.

30 April blev Hr. Jacob Markussen til Vefsen, Hr. Jeremias til Stod Caplan og Hr. Christopher i Sundalen pro persona ordinerede.

<sup>1)</sup> 2: Skogn.

<sup>2)</sup> 2: Margrete Marie G. (Se ovenfor S. 150).

I samme Maaned (Juli) var Gen. Maj. Vibe, Commiss. Tønder, Materialskriver Povel Stene til Røraas opreiste efter kongl. Ordres at afhandle en Tvistighed, der var kommen mellem de Svenske og os om en Ertsgang ved Verket, men de Svenske vilde ikke komme over, saa at intet synderligt blev gjort.

Da gjaldt 1 Td. spansk Salt udi Throndhjem 5 Rixd., norsk Salt 7 Ort.

In Novembri dør Commandant i Throndhjem Oberst Teto (o: Tettau), han fandtes død om Morgen i Sengen, efter han havde lagt sig frisk om Aftenen. Blev nedsat i Domkirken.

Kornaaret var godt med rigt Fiskeri til Havs og Sildefiskeri, meest udi Aasen og et meget sundt Aar.

1691.

Obercommissarius Rosenkreutz kommer fra Danmark hid.

En stor Sygdom grasserer i Størdal og Aasen, som hentykker mange.

Fru Maren Bjelke, Capt. Slifenbachs, dør, som hun sad paa en Stol og skrev Paaskedag, som sagdes. Dog var hun nogle Dage svag.

Børnekopper grasserer strengt overalt.

Den bedrøvelig Fortificationsskat paabydes. Geistligheden i Throndhjems Amt paalægges tilsammen en Summa at fyldestgjøre af 3000 Rixd., som Bispen og Amtmanden med Provster og tvende Prester af hvert Provsti skulde lægge og ligne, de lagde og lignede, som Gud see til. Jeg maatte give 73 Rixd.

Hr. *Evert Meyer* Hospitals Forstandere og Prest blev Pastor i Ørkedal, thi Hr. Axel forrige Pastor var svag [og havde opgivet Kaldet for en Student, hvilket gjorde, at de forloredet det begge]<sup>1)</sup>.

Dette Aar forpagtede nogle udi Bergen Tolden i Throndhjem og over alt Lenet, derfor bleve alle Toldere og Toldbetjente casserede, thi Forpagterne holdt selv Folk dertil. Men Commiss. Tønder, Tolder i Throndhjem, tabte intet derved, thi han blev Amtmand i Nordland.

<sup>1)</sup> [—] udstroget i Originalen.

Capt. Sliffenbach faar General Vibes Datter tilægte, blive uden stor Pomp viede i Throndhjem om Aftenen.

Et stort Skinaar moxen allesteds og slet Sildefiskeri.

Amtmand paa Nordmør og Søndmør Liljenskjold dør. Iver van Ahn bliver Amtmand.

1692.

1 April om Aftenen befandtes og fornummes i Throndhjem et Jordskjelv som i et Minut gav saadant Knald og Brag fra sig, at alt rystedes.

Søndagen Dom. 4 Trin. 19 Juni slog Torden i Levanger Kirke, saa den strax afbrændte og den største Deel af Levanger.

In Augusto ordineres d. 19 huj. M. Peder Conrector til Hospitalet. Hr. Jens i Holtaalen Søn til sin Fader. Steen Wirtmann til Alstahoug Capellani og Parelius til Fosnes Capellani.

Dette Aar blev alle Kirketiender forpagtede til de meestbydende og komme de temmelig høit, med det samme var Kirkernes Landskyld accorderet, hvilket ikke gjorde Landet godt.

Slet Fiskeri og Skinaar.

Povel Steen, Material og Provianskriver i Throndhjem, dør i Slutteriet udi Kjøbenhavn.

1693.

Natten til 25 Febr. døde Mag. Melchior Ramus, Læsemester udi Throndhjem og Notarius Capituli, fød i Romsdalen paa Agerø Prestegaard. En Aare sprang op i hans Liv, som ei kunde stilles; blødde han ihjel. Var ellers længe indvortes svag. Var heel unique og en kostelig lærd Mand i alle Faculteter. Blev begravet i Domkirkens Chor. Ham succederer M. Simon Hoff, Rector Scholae.

Ved samme Tid dør i Throndhjem Ob. Lieut. Schurmann, en tydsk Catholik og Commandant ibid. Blev efter Kongl. Tilladelse indsat i Domkirken.

Præsident Pitter Kaasbøll, som i nogle Aar laa i Kjøbenhavn og procederede med Møllers Arvinger mistede begge Bestillinger. Andreas Tønder forrige Præsident faar Indkomsten igjen og Erik Matzøn faar Amtskriver Bestilling fra hannem.

Han døde selv i sin Arrest i Kjøbenhavn in Majo. Blev begravet i Helliggeistes Kirke. *Sic transit gloria mundi.*

Raadmand Jens Bing dør udi Thronhjelm 31 Martii.

25 Mart. udgik Kongl. Befaling, at de ved Sølvverket i Norge formyndede Speciedlr. skulde gjelde 6  $\text{R}$  8  $\text{S}$ .

In Julio ankom Præsident Rasmus Wischer til Byen.

En Trætte oprinder mellem Mag. Oluf Borchmann og hans Capellan Mag. Nils Muus. Til Landemodet taber M. Borchmann, stevner derfor ind til Hofretten, hvor M. Muus taber med største Skade at give ud 250 Rixd. og gjøre Afbed. Det vil han ikke, stevner derfor til Høiesteret, hvor han bliver 25 Juli dømt fra sit Kald, give ud til M. Oluf 300 Rixd. og til Hofretten 50 Rixd. Landemodedommere bøder 1000 Rixd. til Christianshavns Kirke. Ham succederer Nils Tomesøn Juul.

Mag. Anders Iversøn Borch bliver Rector scholae. Han var en Fogdesøn af Romsdalen.

Iligemaade Ob. Lieut. Svend Svendsen Commandant paa Munkholmen dør i September. Ham følger i Embedet Oberstlieut. tilhest Hans Kyhn.

Dette Aar var et svare Skin-Aar overalt, som ælgamle Folk ikke mindes lige til, min Tiende i Meldals Gjeld blev over 100 Tønder formindsked, saa her var stor Elendighed og Sult blandt de gemene. Fiskeriet var og ganske slet, saa 1 Tønde Sild gemen kosted 10 Ort og var end neppelig at bekomme. Gud see til os i Naade!

1694.

Kongen for at bevæge fremmede til Korns Indførsel efterlader en stor Deel af Korntolden. Hvad deraf blev ført ud af Byen, skulde være frit for Consumtionen.

Hr. Jacob Wesseltoft,<sup>1)</sup> en skaansk Mand og Vicepastor til Inderøen, bliver dømt fra sit Kald for adskillige Uskikkeligheder, først af Provsten M. Raphael,<sup>2)</sup> og siden til Landemodet. Beholder dog Kaldet og gav til Vederparterne Penge ud.

<sup>1)</sup>  $\text{W}$ : Wesseltoft. Om denne uværdige Prest, der dog tilsidst mistede Embedet, se Norsk hist. Tidsskrift 2 R. IV. 400 fg.

<sup>2)</sup> Lund, Sognepræst til Skogn.



1 Juni dør Amtmand Tønder i Nordland paa sin Gaard Dynæs. Ham succederer Seg. Heidemann, før Befalingsmand paa Island.

Et skjønt og rigt Kornaar alle Vegne med rigt Sildefiskeri, saa 1 Td. god Garnsild for 1 Daler i Throndhjem blev solgt, men alle fremmede Vare for den bedrøvelige Krig meget dyre, saa 1 Anker Brændeviin kostede 20 Rixd. og saa alle andre Vare efter Lighed.

Dertil med var og et sundt Aar. Vinteren kom hastig paa, saa der blev meget Hø liggende under Sneen.

Bispen med sin Kjæreste reiste sidst paa Sommeren ned til Kjøbenhavn, kom igjen 95 in Martio. In May bleve Hr. Rasmus, Pastor til Hitteren, Hr. Johan i Stangvig og Hr. Peder Bredal i Brønøund Magistri philosophiae.

1695.

God Tilførsel fra Danmark. 1 Td. Byg 6 Ort etc.

24 Juli kom hans høie Excell. den unge Gyldenløve til Throndhjem med et stort Følge fra Bergen, besaa Regimentet tilhest og fods. Reducered og licentered saa mange Soldater, der i 15 Aar havde tjent. Han var og inde paa Skanes. Besaa Fæstningerne allesteds. Reiste fra Throndhjem den 4de Aug. til Røraas og Ørkedal.

4de Aug. Begyndtes her i alle Kirkerne at ringe fra 12—1 for *Prinds Christian*, som døde i Tydskland, og skulde det continuere i 14 Dage, medens skulde og intet Spil eller Musik bruges. En drabelig Herre. Landet og Kongen tog stor Skade og Sorrig derved.

Natten til 20 August en jammerlig Frostnat. Kornet frøs overalt, saavel en stor Deel søndenfjelds som her nordenfjelds over alt, saa ikke et eneste Sted slap uden Skade, og hvad der blev ubeskadiget, blev moxen fordærvet af en stærk Frost Natten til 4. 5. 6. Sept. En jammerlig Tilstand over alt.

22 Juni udgaar den Forordning om Papirmynnten, nogle Sedler til en stor qvant blev udgivet med Kongens Zegel paa item 2 Renteskriveres og den skadelige Mand af Bergen Jørgen

Tornolens Zigneter og Hænder, som skulde nordenfjelds gjelde som Penge.

En meget vaad og stormende Høst, som foraarsagede Skade allevegne og meget tilsøs.

Et saadant jammerligt Kornaar, at mange ikke mindes.

Et sørgeligt Kornaar overalt, med Hjelpen Sildefiske.

Blodsotten begynder strængt at grassere, men meest paa Strinden.

1696.

Aarets Anfang continuerer kold og stormagtigt.

Alle Proprietarier tilsiges under 2 Aars Rettighed Forliis og anden stor Straf at forskaffe sine Landbønder Sædekorn. Dateret Kjøbenhavn 25 Januar.

Paa Nordmør i Fiskeleiene blev 12 Baade, i hver 4 a 5 Mand, vare fra Bue (ø: Bod). Alle Folk omkom. Skede allesteds ved Søsiden stor Skade paa baade Jagter og Brygger i Byen og Skade paa Bryggerne og Sluse.

Her var stor og god Tilførsel fra Danmark om Vaaren, dog blev 1 Td. Korn ikke ringere sat end 9 Ort Frøkorn og 2 Dl. Madkorn. 9 Ort Td. dansk Rug, 5 Ort Td. Havre, 7 Ort Td. Malt. Thi Søgningen var for stor, mange, som købte Sædekorn, toge stor Skade, thi det groede ikke, særlig for den meget kolde Vaar, som indfaldt. Blodsotten grasserede meget strengt overalt, men døde mest fattig Folk, en usigelig Mængde, som dog meest forvoldedes af Sulten, som var overalt for fattige stor.

En Frue af Orningers Slægt havde til Ægtemand Capt. Iver Mogensøn, hvilken hun forgav med Rottekrud, at han faa Dage derefter døde og ingen det vidste, hun laa i et løsagtigt Levnet med sine Børns Skolemester Hans Jim; hun havde og før avlet Barn i Ægteskabet paa samme Maade, dog tog Manden hende til Naade. Og for at komme i Ægteskab med samme Jim, dødede hun sin Mand. Saadant hendes Mord blev siden af hendes egne Børn opdaget, og stod hun til Gjerningen, blev arresteret paa sin Gaard ved Vagt i Sparbo paa Mere. Blev dog om Natten udpractiseret og kom i en Baad.

Forrige Præsident Andreas Tønder dør i Nov. paa sin Gaard Bakke.

Mikkelsdag blev en Forpagterkvinde af Storfosen borte af Storm med 6 sine Børn og deres Skolemester, en smuk lærd Karl, Oluf Vinter. Hun var reist til et Skib strax derhos, hvorpaa en Skipper var, der skulde have hendes Datter, som drog med hende. Hun blev og borte.

Et slet Aar paa mange Steder, som forvoldede stor Elendighed, hvorpaa fulde en grasserende Blodsot, som dog meest henrykte de Fattige, saa det kunde vel sluttes, at den elendige Spise, de tærede, gjorde meget dertil.

1697.

21 Febr. dør Præsident Fischer i Throndhjem. Ham følger i Embedet Borgemester Brix.

*Albert Angel*, en Student, som før havde givet sig fra Bogen, og gjort et rigt Giftermaal i Throndhjem, bliver oberste Borgermester i Throndhjem og Assessor i Hofretten.

1698.

Nytaarsdag kom hans høie Excell. Gyldenløve den unge til Throndhjem reiste 10 Jan. til Christianiam.

In Decbr. dør Oberstl. Kyn, Commandant paa Munkholm, begravet i Frue K. med stor og usædvanlig Pragt.

Et overmaade rig Korn Aar, som erstattede mange forrige . . .

1699.

Nyaarsdag dør Præsident Lars Brix efter en lang og besværlig Sygdom en haard Død. Blev ikke begrædt af mange. Embedet faar Borgermester Angel efter ham.

12 Mart. dør forrige Greve af Griffenfeld i Throndhjem efter 18 Aars Fængsel paa Munkholmen. Det største Exempel paa Lykkens Ustadighed. Blev begravet i Domkirken. Siden ført til Jylland.

Rigt Aar til Land og Vand.

1700.

Faldt intet notabelt for hverken af dødelige Henfald eller af Stands Forandring, uden at Stiftamtmanden Hr. Hans Kaas dør i Kjøbenhavn. Ham succederer Velb. *Iver von Ahn*, forrige Amtmand paa Søndmør og Romsdal.

Rigt overmaade Kornaar og Fiskeri med Sundhed og Velstand.

Oberst Lieut. Brun blir Commandant i Throndhjem.

1701.

Oberkrigskommissarius Mercker kom til Throndhjem in Martio og igjennemsaar Krigsfolket og deres Stat. Reiste tilbage 30 Martii, lossered 2 Nætter med sit Følge hos mig, nemlig Brigaderer von Schultz, Obr. Lieut. Lemfort, Major Krag, Maj. Osten, Capt. Kofod, Fogden og andre.

Gen. Major Vibe kom tilbage fra Kjøbenhavn, var bleven Gen. Lieut.

Ved Sommertider dør Hr. Jochim Angels, Pastoris til Røraas, hans Kvinde i Barselsengs Urigtighed. Han blev in Aug. igjen forlovet med Hr. Assessoris Jens Hansøns Datter. Holdt Bryllup 17 Jan. 1702.

Medio Juli dør *Maren Gølme*, S. Vicelaugmand Schølers Enke, blev i Throndhjem nedersat i Domkirken til sin Mand.

Et meget underligt Aar. Mangesteds skinte Kornet, siden Væde, at det oprandt af Væden, og langvarig Væde, saa det ikke naade Modenhed. Alt Hø paa Jorden snart af Væde fordærvet. Slet Fiskeri, men et meget sundt Aar.

Anno 1702.

11 Febr. døde min Værmoder Aane, S. Hr. Stens udi min Gaard Øyen. Hun blev begravet 21 do.

31 Aug. Stod Oberst Lieut. von Ostens Bryllup i Stilhed paa Landet med Gen. Lieut. Vibes Datter.

26 Sept. Var Vicesatholder Gabel paa Verket og paa Gruberne i Meldal, reiste fra Verket til Throndhjem, blev der til 17 Oct., reiste tillands ad Østerdal til Christianiam. Kom fra Bergen, hvor han længe haver været alt at eftersee.

Denne Sommer bleve mange Prester her i Lenet Magistri: Hr. Evert i Ørkedal, Hr. Thomas i Størdal, Hr. Morten i Bjørnør, Hr. Peder Hoff i Lexvig.

Aaret var godt med god Grøde, men sidst paa Sommeren og Høsten alt vaadt, saa usigelig meget Foder blev fordærvet og liggende under Sneen.

Bjørnørs Steenkirke, af Presten opbyggt, indvies Høsten af D. Peder Krog.

1703.

22 Jan. reiste Biskop Doctor Krog med sin Kjæreste fra Visitationen udi Opdal til Kjøbenhavn imod M. With.

6 Jan. blev Prinds Georg født paa Kjøbenhavns Slot. Her skede Taksigelse for Dronningens Forløsning i alle Kirker.

In Febr. blev og druknede Hr. Christopher Reisen, Pastor til Nærøen selv 5te 1 Fjerding fra hans Gaard.

I samme Maaned dør i Danmark Laugmanden Pitter Dreyer paa en Herregaard, hvor han var som Forstander, thi han maatte gribe dertil, da han ei kunde overeensstemme her hjemme med sin Frue, men maatte holde sig fra hende. Gud forbarme sig over os og bevare os fra slig Uselhed og Uenighed, som til Døden varer. Hans Søn Abraham Dreyer, som før var Vice-laugmand, bliver absolut Laugmand igjen. Hans anden Søn Pitter Dreyer, som var General-Veimester nordenfjelds, holder Bryllup in Martio med Brigadererens von Schultis Datter. Hun døde i Barselseng uforløst in Junio samme Aar.

20 April blev sal. Oluf Hammer, forrige Stiftskriver, begravet i Ørkedals Kirke, efter han døde paa sin Gaard Edjen i Ørkedal, havde før opladt Bestillingen for Morten Wium.

In Mart. dør Amtmand Heidemann, som var Amtmand i Nordlandene, udi Kjøbenhavn. Efter hannem kommer Capitain *Split*, som døde i Febr. 1704. Efter ham kom Age Sofrensøn Skelderup.

Denne Vaar og Sommer grassered Smaakopperne i Throndhjem og døde der mangfoldige Børn hen.

Først in April den 3. blev borte paa Hitteren ved Froan over 80 Mennesker, som vare der i Fiskeri, og paa andre Steder bleve og mange, thi der stod jevnt et hart Veir paa.

En stor Hede faldt ind først om Sommeren, hvorover Kornet paa mange Steder blev forbrændt og ilde beskadiget og mange Steder blev Kornet derimod nok og godt.

1704.

Biskopen kom igjen fra Kjøbenhavn den 9 Mart.

En Capit. til Søes, Capt. Tisen, kom herop i Vinter, som hvervede og udskrev i Sølenene en Hob Baadsfolk og Mariner.

Den 26 Juli kom Kongen Fr. 4. fra Bergen til Throndhjem gjennem Surendalen. Losserede ind til Hr. Gen. Lieut. Vibe. Forblev der til den 5 Aug. Reiste saa Guldalen op til Dovrefjeld, spisede paa Melhus den 5. Laa paa Støfren om Natten, spisede paa Biehagen i Løvsal den 6. Laa Natten i Opdal. Reiste den 7 til Dovrefjeld til Christianiam, hvor han kort forblev, eftersom han i Opreisen der havde været før, gik fra Laurikulde til Fladstrand i Jylland.

Med ham vare mange fornemme Herrer, Feldthæren Wedel, Secretærerne Vibe og Sested, Gyldenløve Admiralen, Hofmarskalk Han, Statholder Gabel, Kammerherre Eiksted, Hofjunkerne Kleino, Tønsberg, Nostis, Geheimeraad Lenthe, General Dresler (o: Tritzscher) og mange andre høie, saa Sviten var meget anseelig og kongelig. Gud regjere og bevare Kongen.

26 Oct. blev M. Johan<sup>1)</sup> i Stangvigen begravet, Biskop Krog holdt Ligprædiken over ham.

En elendig og sørgelig Hændelse tildrog sig i Nordland paa Alstahoug, at Amtmand Skjelderup i Nordland, som reiste med Monsr. Reinholt Fredrik Tønder, som eiede Dynnes Gaard og Gods i Nordland, kuldseilede. Amtmanden selv femte kom paa Hvelvet, og bleve af Fiskerne reddede, men Mons. Tønder blev borte selv 6te. Han var forlovet med Biskop Krogs Datter. Dette skede den 27 Octobris.

1704.

Et misligt Aar. Somme finge ret godt og somme middels og mange intet Korn, thi det blev fordærvet af Regnen og Kulden.

Peder<sup>2)</sup> Ruberg 4 Lex. Hør. ordineres til Capellan i Skognen.

1705.

In Februario kom Kammerraad Nefve hid op fra Kjøbenhavn, som forpagtede bort til meestbydende Kongens Told, Accise, Consumption, Sigt og Sagefald, Tiender og alt saadan konge-

<sup>1)</sup> Darre.

<sup>2)</sup> Kaldes ellers Christian Frederik.

lige Regalier. Hvor da mange og adskillige indfunde sig til saadant at forpagte, Landet til liden Glæde og Gode.

Til den afbrændte Bergens Bys Kirker, Skolen og Bispegaards etc. Opbyggelse igjen skulde der efter Kongens Vilje og Anordning gives af al Geistligheden i Norge 2500 Rixd. Paa Thronhjems Lehns geistlige blev af Biskoperne lignet at gives 500 Rdl., af hvilke jeg gav 10 Rixd., derfra siden til 9, og de mindste 8 Rixd.

Commandant, nu licenteret, Cort Coplow døde paa Holmen in Martio. Titel af Major. Iligemaade Eiler Caspersøn Schøler, Assessor i Hofretten, nu i en maadelig Stand. Item Byskriveren Nils Thomæsøn.

1 Sept. holdt Mons. Arnoldus Tønder til Dønes Bryllup i Thronhjem med Major Emaus's Datter Mariana.

13 Sept. døde Præsidenten Thronhjem *Albert Angel* af Koldfy i Fødderne, som opslog. A multis pro Atheista habitus quod corruptus ejus discursus sæpius credere fecit, sed ante obitum christianam & ingenuam edidit confessionem et feliciter mortuus est. Han blev Præsident 1699. Efter ham blev Præsident igjen Borgemester Roel Opdal. Samme Præsident Angel var og Cancelliraad og tilligemed Assessor i Bergamtet. Han blev begravet den 5 Oct. om Aftenen Kl. 8 i Domkirken i en ny [muret?] Grav med stor Proces af nogle 100 Lygter og over tusinde Lys i Husene paa Veien. M. Bonsach gjorde Parentationen ved 3 Kvarteers Tid, og al Kirken midlertid allesteds opfyldt med Voxlys. Ligtexten var om Joseph, som var en Herre over sine Brødre, om Zorobabels Bygning, som blev henført til den nye Raadstue Bygning, og for det tredie om Mose Kys (sic), som han henførte til hans salige Afsked og Ende.

Denne Høst bliver Mons. Nils Meyer, forrige Størdals Foged, Krigscommissarius Nordenfjelds i Thronhjems Len efter lang Solliciteren i Kjøbenhavn. Døde strax efter i Kjøbenhavn.

*Rasmus Lindegaard*, en Student af Bergen, bliver Borgemester i Thronhjem.